

Łopaciński, Hieronim

"Archeologiczeskij kabinet
Imperatorskago Warszawskago
Uniwersiteta", istoricz. oczerk sost.
Teodor Wierzbowski, Warszawa 1904 :
[recenzja]

Światowit 7, 79-80

1906

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Co do kultury łużyckiej i śląskiej zgadza się Niederle, że jest ona słowiańska, lubo uznaje potrzebę dalszych studyów, któreby ustaliły wyraźne różnice między kulturą Słowian zachodnich a germańską z pierwszych wieków przed Chr. Niemniej przeto, pod względem hipotezy o słowiańskości typu łużyckiego i śląskiego, wszyscy trzej uczeni czescy, t. j. Pič, Niederle i Buchtela wogóle się nie różnią. Nowa różnica zdań występuje w kwestyi, czy w wieku I prz. Chr. przybył nowy zastęp Czechów do dzisiejszego ich kraju, czy też nie. Za tem przybyciem obstaruje Pič, gdy Niederle nie znajduje żadnych na to dowodów bądź w historii, bądź w archeologii.

Tak przedstawiają się w streszczeniu ostatnie wyniki dwu szkół w kwestyi prahistorii czeskiej.

Ksawery Chamiec.

Archeologiczeskij kabinet Imperatorskago Warszawskago Uniwersiteta. Istoriczeskij oczerk sostał prof. Teodor Wierzbowski. Warszawa 1904, in 4-o, str. 28.

W pierwszym zeszycie wydawnictw gabinetu archeologicznego i numizmatycznego przy Uniwersytecie Warszawskim prof. Wierzbowski skreślił na podstawie akt urzędowych dzieje tego gabinetu od r. 1821, t. j. zawiązków „Gabinetu starożytnych osobliwości“, aż do chwili ostatniej. Nie powtarzając tutaj historii tej instytucyi pomocniczej i bardzo powolnego jej rozwoju, przytoczymy z zajmującego szkicu to tylko, co ma związek z archeologią przedhistoryczną. Dowiadujemy się np., że w Rawie, w kościele drewnianym św. Stanisława, znajdowały się od czasów niepamiętnych wielkie kości zwierząt gigantycznych „i między niemi piszczel bardzo wielki“; w r. 1821 przedmioty te zdjęto i przesłano do gabinetu (str. 4). W roku 1824, przy kopaniu „fundamentów pawilonów i stajen koszar jazdy w Łazienkach Królewskich, wydobyte z ziemi dwie urny pogrzebowe starożytne J. C. Mość W. Ks. Wódz Naczelny oddać... pod zarządzenie J. W. Ministra rozkazał“, przeznaczając je do Uniwersytetu lub do Towarzystwa Przyjaciół Nauk (str. 4 i 22). W roku 1823 w pismach publicznych ogłoszono „wiadomość, iż we wsi Wrocimowicach, obwodzie Miechowskim, odkryte zostały dwa podziemne sklepy, z których w jednym znaleziono rozmaite żelastwa, w drugim zaś kości zwierząt domowych“ (str. 4 i 22). W r. 1844 natrafiono na wielkie cmentarzysko w odległości prawie dwóch wiorst od Łęczny w gub. Lubelskiej. Szczegółowe „Sprawozdanie z od-

krycia tam popielnic“ złożył w r. 1845 Feliks Jezierski, wówczas nauczyciel gimnazjum w Lublinie (str. 6, 23 i 24, gdzie przytoczono całe to sprawozdanie). W tymże czasie, zdaje się, gabinet otrzymał 6 urn i naczyń glinianych niewiadomego pochodzenia, jedną urnę, znalezioną w Tarnogrodzie w pow. Biłgorajskim, jedną urnę z okolic Łęczycy i 23 urny, znalezione w Nietulisku w pow. Opatowskim; opisał je F. M. Sobieszczański w „Wycieczce archeologicznej w niektóre strony gub. Radomskiej“ (Warsz., 1851) i w artykule „O starożytnościach, znalezionych w gub. Radomskiej“, w „Żurnal Min. Nar. Prosw.“ (1852, tom 74, str. 93; p. str. 6—7). W czasach ostatnich, to jest od r. 1897, gdy gabineciem zarządza prof. Wierzbowski, następujące okazy przedhistoryczne dostały się do niego: zbiór narzędzi krzemiennych, a między nimi 25 strzałek, części dłota krzemienego, nożyków-nukleusów, skrobaczek, znalezionych w Ossówce, w pow. Stopnickim; skorupy gliniane i narzędzia krzemienne, znalezione w r. 1898 przez p. I. Bielaszewskiego na cmentarzysku we wsi Luszynie w pow. Kutnoskim, 6 urn z kośćmi spalonych nieboszczyków i waza bronzowa, znalezione na gruntach wsi Brzezin w gminie Bródno, pow. Warszawskiego, młotek kamienny, odnaleziony w gub. Lubelskiej, część urny z pod Czerska, kości, krzemienie i paciorki z okolic przedmieścia Pragi, skorupy urny z gminy Bródno.

Ogólna liczba przedmiotów, należących w r. 1904 do gabinetu archeologicznego, wynosi 2259 okazów, zapisanych pod 251 numerami. Prof. Wierzbowski wkrótce wyda katalog gabinetu. W dodatkach do pracy o gabinecie prof. W. umieścił dziesięć dokumentów, dotyczących tej instytucji, a z nich 8 z lat 1821—1845 w języku polskim.

Hieronim Łopaciński.

Czervinka I. L. „*Morava za praveku*“. Z 154 rysunkami w tekście, 52 tablicami i 4 mapami. Berno, 1902, str. 368.

Część przygotowawcza tego cennego dzieła obejmuje ważne wskazówki i liczne dane, dotyczące badania przeddziejów Morawii, a mianowicie: przedmowę, wstęp, rozwój archeologii przedhistorycznej tamże, wykaz morawskich muzeów publicznych i zbiorów prywatnych, wreszcie literaturę.

W przedmowie autor zaznacza wielkie trudności opracowania całokształtu przeddziejów owej krainy, z powodu rozrzucenia zebranego